

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertrvyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Vande salicheyt die beloofdt wordt aen de ghene die de leere van desen boeck volgen, hoe datmen een arcke Godts int hert make[n] sal, ende vant ondersoecken vanden goeden inval. Dat XIII. Capittel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

Vande ſalicheyt die beloofte wordt aen de ghene die de leere van deſen boeck volgen, hoe dat men een arcke Godts int herte makē ſal, ende vant onder ſoecken vanden goeden inval.

DAT XIII. CAPITTEL.

Oden Sondagh als de Miſſe begint / Exſurge, alſſe wederō ſieck te bedde lagh / ende onder de Mettenen hoorde ſinghen Benedicens ergo, &c. ghedachtigh zijnde de ſoeticheyt ende denigtie dieſe dickwils in dat Reſponſ. ghehadt hadde / heeftſe tot den Heere gheſeyt: Nu dan Heere ghelyck ick dickwils dat Reſponſ. ende doock andere met ſulcken viericheyt geſongen hebbe dat my dochte dat ic opgenomen was / ende ſtont booz den thoon uwer glozie / ende dat ick den toon gaf in v herte als op een het ſoetſte ozghel van alle de woorden ende noten: ſoo iſt nu helaes dat ick belet zijnde door de cranckheyt veel verſupme. Waer op de Heere: **O**m dat ghy ſegt mijn lieſte / ende om dat het doock waer is / door mijn ghetuygeniſſe dat ghy dickwils met een ſoet gheluydt geſongen hebt door het ozgel van mijn Goddelijck herte: ſoo wil ick v tot een ghenoeghſame vergeldinghe nu doock ſoetelijck ſinghen. Ende hy heeft daer by ghehangen: Ghelijck ic eert v door mijn ſeluen gheſwozen hebbe aen ragnen knecht Noe: dat ick boortſaen niet meer de wateren des ouerbloedts brengen ſoude ouer den aerthbodem / om die te doen vergaen: ſoo ſweere ick v door mijn Godcheyt dat niemandt die v woorden hoort met ootmoedicheyt / ende daer door beſtiert wordt met goede meyninghe / opt

ſal

Groot profijt vā deſe boec

salconnen vergaen: maer hy sal als door een
 sekeren wegh recht sonder falen / by tot my
 comen die den wegh be/de waerheyt / ende het
 leuen. Ende dien eedt besegele ick met den segel
 van myn heylighe menschedt / die ick doen
 noch niet en hadde ten tijden van Noe / als ic
 noch gheen mensche geworden en was. Waer
 op sy: Nademael ghy die ewighe wijsheyt/
 alle dinghen wist van te bozen / waer mede de
 werelddt v soude wederstandt doen / ende docht
 het quaet voorleden al oft teghentwoordich ge
 weest ware / waerom hebby dat verbont met
 eede willen bevestigen dat ghy de werelddt niet
 meer en soupt laten vergaen met die wateren
 des ouerbloets? De Heere heeft geantwoordt:
 Ick hebbe dat ghedaen tot een profytelijck ex
 empel voor de mensche: op dat sy ter tijden der
 stilte ende peys soo mochten leeren bestellen/
 ende met verbont bevestighen de dinghen die
 hen profytelijck zijn / datse ooc ten tijden van
 reghenspoet ten minsten alsdan om hun eygen
 eere kunnen eyghen byzen wille souden ghe
 dwonghen zijn te snoeren. Waer op sy: O Heere
 re het soude my seer aegenaem zijn / waert dat
 ghy my nu utwe dienstmaeght v gewerdichde
 te leeren / hoe dat ick dese weke int timmeren
 van een arcke v weerdelijck mochte dienē? De
 Heere antwoordde: Ghy sult my in v herte een
 de aengenaemste arcke timmeren. Daerom
 doet v beste om te ouerpeysen hoe dat de arcke
 by solderinghen ghehadt heeft / soo dat bouen
 de voghelen woonden / int midden de mensche /
 int ouerste de gedierten. Na dese gelijckenisse
 onderschept oock alle de daghen / besonder op
 dese maniere / te werken: dat ghy van sinogens
 vzoegh tot der noenen toe van tweghen de heele
 H. Heere

Moemen
 de arcke
 eiimmerē
 sal.

H. Kercke lofsinght / ende danckt wt het in-
 nichste beweeghsel utwer herten / booz alle de
 weldaden die ick vant begintfel des wereltds
 af tot den reghentwoozdighen tijt toe / aen eeni-
 ghen mensche gedaen hebbe / ende sonderlinge
 booz die weldaet diemen soo weerdelijc behooz-
 de te bieren : dat ick daghelycks vanden op-
 ganck der sonnen tot de nonen toe sonder op-
 houwen opghesoffert worde op den antaer aen
 Godt den Vader / booz de salicheyt van het ge-
 heel menschelijc ghesachte. Het welck noch
 tans de mensche cleyn achtende daer-en-tus-
 schen hen becommeren met vasserijen ende
 bronckenschappen. Daer mede hen heel on-
 danckbaer vertoonende booz mijn weldaden.
 Booz welck ghebreck als ghy v danckbaerheyt
 booz liefden booz hen sult tot versoeninghe v
 beneersticht hebben op te offeren / soo schijnt
 ghy my als de boghelen int opperste vande
 arche te vergaderen. Daer na vanden Nonen
 tijt tot den Vesperen tijt toe beneersticht v de-
 uotelijck in goede wercken te oefenen / in die
 heplighe vereeninghe / waer door ick alle de
 wercken mijns menschepts volbrocht hebbe /
 tot verbullinge van die gemeyne onachtsaem-
 heyt / waer door de heele wereltdt versumpint met
 ghediensticheydt van goede wercken / my we-
 derom te vergelden en te betalen booz soo veel
 weldadē die sy my schuldigh is. Ende als ghy
 dat sult ghedaen hebben / soo sult ghy de men-
 schen gerekent worden int midden vande arc-
 ke vergadert te hebben. Maer ten vesperen tijt
 soo ouerlegt met bitterheyt utwer herten alle
 de ongoddelijckheyt der menschen / waer door
 sy niet alleenlijck versumpen hun behoozlijck
 daghwerck des ghediensticheytds te leueren /

Oeffenin-
 ge des no-
 nens tijt.

Oeffenin-
 ge des ves-
 per tijt.

maer daer-en-bouen niet op en houtwen met
 deel verscheyden manieren der sonden my da-
 ghelycks tot gramschap te verwecken / waer
 dooz ghy my sult offeren tot verbeteringhe alle
 de pynen en bitterheden van myn onnooselste
 Passie ende doodt / ende soo beslypt ghy my de
 ghedertten int onderste vande arcke. Doen
 seyde tot den Heere. **A**demael dat ick dooz
 myn eyghen sinnelyckheyt hebbe begeert dese
 onderwyfinghe van b te vercrighen / soo en
 verstoute ick my niet om my te laten boozstaen
 dat ghy den bestē Meester my die dooz b seluen
 gheleert hebt. **W**aer op de Heere: **W**aerom sey-
 de hy / sal myn gaue daerom versmaeyt worden:
 om dat ick die met neerstigher blyticheyt dooz
 b sinnen (die ick gheschapen hebbe om my
 daer af te dienen) boozts bzinghe / als het lofs-
 selicker ende aenghenamer gehouden wordt /
 als ick den mensche wilde schapen / booz-
 raedt ghebruyckende gheseydt hebbe / laet ons den
 mensche maken na ons beeldt ende ghelycke-
 nisse / dan als ick andere dinghen schapende
 gheseyt hebbe: **L**aet het licht ghemaect wor-
 den: **L**aetter een firmament ghemaect wor-
 den: etc. **E**nde sy antwoorde hier op: **W**aert
 dae ick dese autoziteyt inbrachte / soo souden
 daer andere meer spelende met haer eyghen sin-
 nelyckheyt verscheyden bonden boozts bzingē /
 ende die als dooz autoziteyt beschermen / hoe
 wel sy die niet en hadden ontfangen dooz uwē
 crachtighen invloed der gratien. **W**aer op de
 Heere seyde: stelt hier by dit onderschept. **S**oo
 wie eyndelick in sijn herte ghelvaer wordt dat
 synen wille soo in alles vereenicht is met mi-
 nen **G**oddelyckē wille / dat hy noch int minste
 niet en soude conuen / **E**z in boozspoet oft te-
 ghene

Genes. 1.

Hoe dat
 men den
 binnenstē
 invloed
 sal proe-
 uen.

ghenspoet van myn welbehaghen hem ver-
 brennen. Ende daer-en-bouen int ghene hy
 doet oft lȳdt ſoo puerlijck myn glozie ende lof
 alleen begheert dat hy in alles ſyn eygen pro-
 fyt ende loon wtgaet / die magh ſekerlijck
 ſegghen dat het goet dat hy door de oefſeninge
 van ſijn ſinnen begrijpt door eenen ſmaec van
 binnen / dat ſulckx van my is gheromen : ſoo
 nochtans dat het niet en zy tegē de h. Schrif-
 ture / ende dat het is tot profyt van ſynen nae-
 ſten. Ende wederom de Heere ſtaende door de
 ſiele met een wonderlijck bewijs des vziende-
 licheyts / ſeyde: **O** me-vrouwe de Coninghin-
 ne vertrooft my nu gelijk ick v dicmaels ver-
 trooft hebbe. Ende aldus de almogende Heere
 onder deſe woorden als eenen puerighen ghe-
 trouwen minnaer der ſielen / heeft hem bouen
 maten lieffelijck ghebuyght als om een kuf-
 ken van haer te ontfanghen. Waer ouer de
 ſiele als verhaeft door ſulcken onghehoorden
 voorſtel bande meueerdicheydt des Heeren /
 met de ootmoedichſte deuotie antwoorde als
 wt het binnenſte merck des herten / deſe woo-
 den voortsbzenghende. **O** Godt ghy zijt den
 Schepper ende ick het ſchepſel. Onder welke
 woorden ſcheen de ſiele ter ſtondt door een won-
 derlijcke beſtteringe door de Goddelijcke cracht
 in ghetrocken met haren Heere geluckelijck te
 verhenghen. Dus ſeyde ſy tot den Heere / ghe-
 weerdicht v nu vermbertichſte Vader my v
 dienerſſe te gonne wat te ruſten door den ſlaep
 na dat ick wat ſpecerijen genomen hebbe door
 ſlauwicheyt des herten: op dat ick heden v le-
 uentmakende Sacramenten ontfangē mochte.
 Waer op de Heere: Deſe bereeninghe waer
 door v ſiele nu niet my vereenicht is / die ver-

VVder-
 lijcke me-
 ueerdic-
 heydt des
 Heeren.

nuchtert v meer als eenighen lichamelijcken
 Raep soude moghen doen. Hier na onder de
 Misse daerse onder soude communiceren/ soo
 scheense te staen by den Heere/ haer beclagende
 datse ouerimids de crancheit moeste de Misse
 deruē. Waer op de Heere seyde: Leest Confiteor,
 het welck alse met een ootmoedighe deuotie
 ghedaen hadde / heeft de Heere daer op ver-
 volght. **D** moet bermhertich zijn mijn Godt-
 heyt. Ende alle v sonden vergheuen. Ende wt-
 streckende sijn eertweerdige handt heeft hy haer
 sijn benedictie ghegeuen. Ende so die siele haer
 daer na buyghde / soo nam haer de Heere in
 sijnen schoot / ende soo tusschen vriendelijcke
 omheltinghen haer soetelijck feest bewijfende
 sanck hy : Ad imaginem quippe Dei factus est
 homo, dat is: Want de mensche is gheschapen
 na het beeldt Godts/ ende soo haer oogen ende
 ooren/ mondt/ ende herte/ handen ende voeten
 segghende/ tot elcke segeninghe slughende de
 boozf. woorden/ verhalende vernieuwe hy me-
 weerdelijck in die siele sijn Goddelijck beeldt en
 ghelijckenisse. Hier na Donderdaeghs als de
 wereldtsche menschen meest met vassen ende
 dzincken haer plochten te outgaen. Alsinen
 smozghens na de Mettenen inde keucken luy-
 de om de werck-lieden vzoegh-cost te gheuen
 soo seyde sy versuchtende tot den Heere : Och
 mijn Heere hoe vzoegh staet het volck op om v
 met spijs inoepelijck te zyn. Waer op de Heere
 als soetelijck lachende/ seyde : En wilt lieffts

De spijs niet versuchten / want dese daermen nu om-
 der vverc luydt en sijn vantghetal niet / die dooz gul-
 luyden is siehepdt r' mywaerts wreedt zyn : Want dooz
 Godt aen desen inbijt worden sy geroepen ende gheuoert
 ghenazem tot den ardeydt/ waerom dat ick ooc genoech-
 te

te hebbe in hun ſpijſe / ghelijck yemandt ghe-
noechte heeft dat ſijn peerdt wel eet / als hy dat
paſtert om hem daer mede te dienen.

Oeffeninge, waer door men den Heere verſoent
voor andere op ſulcken tijt alſmen meest ſon-
dicht teghen hem, ende vande vrucht der be-
ſwaringhen.

DAT XV, CAPITTEL.

DJen ſaterdagh die gaet booz de **S**ondagh
Eſto mihi, alſſe haer van alle het wtterlijck
aſtwnnende tot het binnenſte bekeerde: ſo iſſe
opghenomen gheworden inden ſchoot vande
Goddelijcke gordertierenhepdt / al waer datſe
in ſulcken ſtilte ghenoot de inbloedinghe der
Goddelijcker vzeughden: datſe ſcheen met den
Heere als te beſtieren alle de rijckē des hemels
ende der aerden. Alſſe nu ſoo dien heeren dagh
in ſulcken blijſchap ouerghebracht hadde / ſoo
iſt t'ſauonts ghebeurt datſe dooz eenen ouer-
bal ſoo ſeer beroert werdt / datſe daer dooz be-
let werdt vande boozſ. ghenetringhe / ende ſoos
langhe ghearbeyt hadde om dat beletsfel te ver-
ſetten / ende ſo clær ſagh als den dagh dat die
beſwaernis niet te bedieden en hadde / ende
nochtans haer ſinnen daer van niet en coſte
tweenen / ende daerom berooft werdt van het
ſchoon weder van haer boozgaldē ſtillicheyt.
Ten leſten alſſe den heelen nacht bycrans in
ſulcken arbeidt ſonder ſlapen gelegen hadde /
booz de ſtetteneu datſe den Heere / dat hy hem
ſoude ghelweerdighen ſulcke beletsfel van haer
herte wegh te nemen: op datſe tot glorie ende
lof van ſynen name ſoude verdienē / wederom
te